

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRCZÁJA.

KOSSUTH LAJOS.

Irta Kossuth Ferencz. *)

Kossuth Lajos életrajzát mindenki ismeri. Ezt részletezni fölösleges.

Születet Monokon, Zemplén megyében 1802. szeptember 19-én.

Atyja udvari és kossuti Kossuth László, anyja pedig tyrlingi Weber Karolina, az eperjesi vértanu ivadéka, Neje meszlényi Meszlény Teréz.

Családja egyike a legrégebb magyar nemesi családoknak. Már 1263-ban, mint turóci nemes család, új adomány levelet kapott IV-ik Bélától. A család leszármazása Gyula, erdélyi vezérig vezethető vissza.

E régi nemes család ivadéka volt az egyenlőség és a népjog megteremtője; ő ébreszté fel az alvó nemzetet; ő vezette rá a szabadság terére; az ő kezének műve volt, inkább, mint bárki másé, Magyarország ujjaszületése.

Az 1825—27-iki országgyűlésen jelent meg először, mint ablegatus absentium; és ugyanebben a minőségben lett az 1832-iki Diétára is kiküldve.

Korszakalkotó munkássága ekkor kezdődött. Az írott országgyűlési tudósítások országszerte nagy fel-tűnést keltettek.

A Diéta 1836-ban véget érven, a törvényhatósági tudósításokkal folytatta ébresztő munkáját, melynek hatása oly rohamosan növekedett, hogy megdőbbsent tőle az aulikus kormány és börtönbe vetette Kossuth

Lajost. Innen az 1840-iki országgyűlés erélyes fellépése szabadította ki. Ekkor a Pesti Hirlap szerkesztését vette át és e lap hasábjain tollával, a pestmegyei gyűlésen pedig szavával, a nemzeti ébredésnek élére állott és ellenállhatatlan erővel vezette előre a szabadság utján a nemzetet. Tollát a felső hatalom 1844-ben ismét kicsavarta kezéből, de tevékenysége a közgazdasági téren áldásosan tovább folyt. Az 1847-i országgyűlésre Pestmegye követé választá, s az utolsó rendi Diéta elenzékének azonnal elismert vezérévé lett. Az 1848-iki halhatatlan alkotásokban legnagyobb része volt, olyannyira, hogy ezek az ő nevéhez fűződnek elválaszthatlanul.

Az első felelős miniszteriumban pénzügyminiszterré lett; s midőn a király esküjével szentesített alkotmányt fegyveres erővel támadta meg a bellázadás és az önkény, Kossuth Lajos volt az önvédelem megteremtője, lelke és vezetője.

Később, 1849-ben, midőn Magyarország állami-ságát egy császári rendelet eltörölte, a mire a nemzet detronizációva felelt, a függetlenné lett Magyarország, Kossuth Lajost választá meg kormányzóának.

A magyar szabadságharcz dicsőséges volt; a zsarnokság le volt verve, úgy hogy az orosz ezártól segélyt kérni kényszerült. De hasztalan voltak a nyert csaták, a régi átok: a partviszály, az irigykedés, a csüggedés: Világoshoz vezették a vérző nemzetet.

Kossuth Lajos kibujd osott de mint hontalan, a művelt világ színe előtt tovább harczolt leigázott nemzetéért. Mindenütt kitörő lelkesedéssel fogadták a népszabadság apostolát, a ki varázsszavával magasabbra emelte a magyar név hírét és tiszteletét, mint volt Nagy Lajos vagy Mátyás király korában. A gyászba borult nemzet alakja köré fényes glória fonódott, melyet a hontalan Kossuth Lajos kezei fogtak.

Kétszer nyílt még alkalm. Kossuthnak a csellek-vés terére lépni: 1859-ben, midőn Napoleon, francia császár, és 1866-ban, midőn Viktor Emanuel, olasz király szövötközött vele; de a francziák váratlanul gyors győzelmé 1859-ben, és a poroszoké 1866-ban, meghiusították utolsó hofireményeit, melyeket köny-nyelmű koczkaztatáshoz fűzni nem akart.

Midőn 1867-ben az ország többsége kiegyezett az elgyengült kényuralommal, Kossuth Lajos elítélte a kiegyezést. Intó szava elhangzott azonban a jobb-létért vagyódó nemzet közönyében; ő pedig visszavonult remeteszerű magányba, előbb Baranconóban, később, Turinban, hol életének utolsó két évtizedét tölté. Itt a természetudományok művelésében keresett és talált szorakozást, melyben előrehaladott koraduczára nagyfoku jártasságot ért-el.

Csendes magányban megírta Iratainak öt első kötetét, és honitársaihoz számos, örök becsü szózatot intézett, melyek a hazafiság, a törhetlen elyhűség s a magyar remekírás csodálatra méltó gyöngyei lesznek örökök.

Érzelmi világát jellemzi az, hogy életéből, negyvennégy évet töltött mély gyászban, hazájáért, nejeért, leányaért; és az, hogy soha senkitől semmit el nem fogadott, még fiaitól sem.

Késő öreg koráig munkás életet élt, mint az önnálóság és függetlenség eszméjének egyéni es hoflui megtestesülése.

Meghalt 1894-ben, márczius 20-ikán. Halálát az egész nemzet megsiratta. A magyar nép pedig édes atyjának nevezte el Kossuth Lajost.

*) Részlet a Remekírók Képes Könyvtára Kossuth Lajos Munkáiból című X. kötetének elsőszavából.